

بررسی میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف

و حرفه‌ای و کاردانش شهرستان زرین شهر

غلامرضا عابدی و سید مهدی میرهادی

مقدمه

از اساسی‌ترین علل توفیق یا عدم توفیق برنامه‌های توسعه‌ی جوامع بشری، نیروی انسانی هر جامعه می‌باشد و در این میان آموزش‌های تخصصی و فنی و مهارتی نقش به‌سزایی در تأمین نیروهای کارآمد دارد. با توجه به اینکه تربیت بخشی از این نیروها را آموزش و پرورش هر منطقه در آموزشگاه‌های فنی حرفه‌ای و کاردانش به‌عهده دارد، بررسی وضعیت برون‌دادهای این‌گونه آموزشگاه‌ها پس از اشتغال لازم است چرا که باید این‌گونه آموزش‌ها را از لحاظ ساختار، محتوا و کیفیت با نیازهای اشتغال و نیازهای منطقه‌ای هماهنگ کرد و به‌موازات تغییرات وسیع فناوری در کارآمد کردن این آموزش‌ها تلاش کرد. در نهایت چون هدف آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش تأمین نیروی ماهر در مراکز صنعتی و حرف و مشاغل است، این تحقیق قصد دارد عملکرد و کارایی فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش شهرستان زرین‌شهر را در ابعاد مختلف شغلی و مهارتی در رشته‌های موجود در هنرستان‌های منطقه‌ی زرین‌شهر ارزیابی کند و با آگاهی یافتن از نقاط ضعف و قوت این فارغ‌التحصیلان تصمیماتی اتخاذ گردد تا آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی به‌بترین سطح و هماهنگی با سطح تکنولوژی روز برسد.

بیان مسأله: اگر برای اشتغال به‌کار دو وجه اصلی آمادگی مستقاضی کار و پذیرش کارفرما را در نظر بگیریم، مراکز آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و به‌ویژه واحدهای کاردانش نقش آماده نمودن متقاضیان را به‌عهده دارند. در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای، آموزش تکنولوژی و علوم وابسته و کسب مهارت‌های علمی و دانش‌های مربوط به‌مشاغل در قالب آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ارائه می‌شود که شامل دو بخش آموزش‌های عملی و آموزش‌های نظری و علمی می‌باشد، هم‌چنین در هنرستان‌های کاردانش، دانایی و توانایی در انجام کار بخصوص و کاربرد ابزار ویژه در غالب مهارت‌های کاردانش ارائه می‌شود که باز هم دارای

دو بخش آموزش‌های عملی و آموزش‌های نظری و علمی است. پس آمادگی مستقاضی کار شامل آمادگی‌های عملی و آمادگی‌های علمی وی برای پرداختن به حرفه‌ای خاص است و این مسأله مرتبط با آموزش‌های او می‌باشد.

برخی تحقیقات به‌این آمادگی‌ها و ارتباط آن با اشتغال اشاره نموده‌اند. از جمله میرهادی، (۱۳۸۰) شغل ۴۹ درصد از فارغ‌التحصیلان کاردانش را مرتبط با رشته‌ی تحصیلی آنان برآورد نموده است. او هم‌چنین نشان داده است ۵۰ درصد از فارغ‌التحصیلان شاغل شاخه‌ی کاردانش معتقدند آموزش‌های کاردانش در به‌دست آوردن شغل مؤثر بوده است.

این نتایج حاکی از ایفای نقش آموزش‌های فنی حرفه‌ای و مهارت‌های کاردانش در آماده کردن متقاضیان به‌کار است.

از طرف دیگر وجه دوم اشتغال، پذیرش کارفرما می‌باشد که یک بعد پذیرش کارفرما میزان رضایت کارفرمایان از عملکرد متقاضیان کار است که منظور از رضایت کارفرمایان در این تحقیق میزان مطلوبیت نظر کارفرمایان از کارایی فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی حرفه‌ای و کاردانش است، رضایت کارفرمایان مستقیماً به‌عملکرد فارغ‌التحصیلان فنی و حرفه‌ای و کاردانش بستگی دارد و منظور از عملکرد، کفایت فارغ‌التحصیلان در انجام وظایف محوله در زمینه‌های مختلف شغلی است.

بنابراین زمانی کارایی مطلوب فراهم می‌شود که آموزش‌های عملی و نظری مؤثر بوده باشد و در نتیجه با مطلوبیت کارایی شاغلان، رضایت صاحبان صنایع و حرف فراهم می‌شود.

تحقیقات دیگری نشان داده است که ۹۵ درصد مدیران برای رفع نیازهای نیروی انسانی خود از فارغ‌التحصیلان فنی و حرفه‌ای استفاده کرده‌اند و این حاکی از این مطلب است که کارایی فارغ‌التحصیلان فنی و حرفه‌ای در مقایسه با کارایی فارغ‌التحصیلان نظری در کارگاه‌ها و مؤسسه‌ها بیشتر است (دفتر

* این پژوهش با حمایت‌های مالی سازمان آموزش و پرورش استان انجام پذیرفته است.

تحقیقات و برنامه‌ریزی، (۷۱) و فارغ‌التحصیلان هنرستانی در رشته‌های الکترونیک، بازرگانی، خدمات و... تعداد بیشتری از شاغلان را نسبت به فارغ‌التحصیلان رشته‌ی ریاضی فیزیک تشکیل می‌دهند (حسینی‌نسب، ۶۶).

بنابراین بعد از اجرای چندین ساله‌ی طرح شاخه‌ی کار دانش در آموزش و پرورش، این تحقیق در نظر دارد میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل را از عملکرد فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش در پنج سال اخیر یعنی از سال ۱۳۷۷ لغایت ۱۳۸۱ را در منطقه‌ی زرین شهر بررسی کند تا مشخص گردد این‌گونه آموزشگاه‌ها در تأمین نیازهای تخصصی و نیروی ماهر بازار کار منطقه تا چه اندازه مؤثر بوده‌اند.

اهمیت و ضرورت پژوهش: این پژوهش به‌لحاظ علمی می‌تواند مبنای نظری و اطلاعاتی مناسبی جهت تحقیقات بعدی فراهم آورد. هم‌چنین نتایج این تحقیق می‌تواند تصویر روشنی از عملکرد فارغ‌التحصیلان رشته‌های شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای و کار دانش موجود در هنرستان‌های شهرستان زرین‌شهر را ارائه دهد تا در هماهنگ کردن آموزش‌های رایج در آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش با تکنولوژی و فنون رایج روز تلاش کرد.

اعتباربخشی به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش در شهرستان زرین‌شهر نسبت به استانداردهای مورد قبول از نتایج دیگر این پژوهش به‌شمار می‌رود و بالاخره نتایج این تحقیق می‌تواند مبنایی برای پژوهش‌های بعدی در حوزه‌ی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در زمینه‌ی کار آیی بیرونی در سطح وسیع‌تر باشد. اهداف پژوهش:

هدف کلی: تعیین میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش شهرستان زرین شهر.

اهداف فرعی: الف) تعیین میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش به‌تفکیک رشته‌های مختلف.

ب) تعیین میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش به‌تفکیک جنسیت.

ج) تعیین میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از آموخته‌های عملی متناسب با رشته‌های تحصیلی فارغ‌التحصیلان.

د) تعیین میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از آموخته‌های نظری و علمی متناسب با رشته‌های تحصیلی فارغ‌التحصیلان.

ه) تعیین میزان ضرورت آموزش‌ها و دوره‌های تکمیلی جهت به‌روز شدن اطلاعات برای شروع به‌کار فارغ‌التحصیلان از نظر مدیران و صاحبان حرف و مشاغل.

و) تعیین میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از رعایت انضباط شغلی و نکات ایمنی در کار توسط فارغ‌التحصیلان.

روش

از آن‌جایی که هدف این پژوهش توصیف عینی، واقعی و منظم میزان رضایت مدیران و صاحبان حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۱ هنرستان‌های شهرستان زرین‌شهر است، لذا روش پژوهش توصیفی می‌باشد. هم‌چنین به‌لحاظ هدف می‌توان آن را جزو تحقیقات کاربردی طبقه‌بندی نمود.

جامعه و نمونه‌ی آماری و روش نمونه‌گیری: در این تحقیق جامعه‌ی آماری کلیه‌ی مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل و کارفرمایان کارگاه‌های که فارغ‌التحصیلان سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۱ هنرستان‌های شهرستان زرین‌شهر اعم از شاخه‌ی کار دانش یا شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای زیر نظارت آنان اشتغال دارند می‌باشد.

در این تحقیق از روش نمونه‌گیری استفاده نشد و کل جامعه‌ی آماری مورد نظر سنجی قرار گرفته‌اند. حجم جامعه‌ی آماری ۱۰۸ نفر بوده است. افراد جامعه‌ی آماری کسانی بوده‌اند که فارغ‌التحصیلان سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۱ در حیطه‌ی نظارتشان اشتغال داشته‌اند.

ابزارهای اندازه‌گیری: در این تحقیق جهت جمع‌آوری اطلاعات از دو ابزار استفاده شد: پرسشنامه و مصاحبه‌ی باز

پرسشنامه: پرسشنامه این تحقیق، محقق ساخته می‌باشد که از دو قسمت به‌شرح زیر تشکیل شده است:

قسمت الف) مشخصات کارفرما

قسمت ب) سؤال‌های پرسشنامه

مصاحبه‌ی باز: محقق جهت تکمیل اطلاعات و به‌دست‌آوری اطلاعات کیفی با توجه به محدودیت مصاحبه باز از کارفرمایان مصاحبه باز به‌عمل آورد که محورهای مصاحبه سؤال‌های پژوهش و اطلاعات کیفی بودند.

روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها: در این پژوهش به‌دلیل اینکه از روش نمونه‌گیری استفاده نشده و کل جامعه‌ی آماری مورد سنجش قرار گرفتند، آمار توصیفی به‌کار می‌رود، لذا جهت توصیف داده‌ها از جدول فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و نمودارها استفاده شده است. برای دسترسی به این اطلاعات از نرم‌افزار SPSS بهره برده‌ایم.

شیوه‌ی اجرا و مراحل انجام پژوهش: ابتدا با کمک هنرآموزان در رشته‌های مختلف، محورهایی که در دوران تحصیل در هنرستان به آنها تأکید می‌شود، مشخص گردید، سپس پرسشنامه‌ای بر اساس این محورها با نظر هنرآموزان تهیه شد و بعد از تأمین روایی آن در چند مرحله، روی تعدادی از کارفرمایان اجرا گردید و از اعتبار مناسب آن اطمینان حاصل شد، سپس با همکاری اداره‌ی کار شهرستان زرین‌شهر فهرستی از کارخانه‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات، ادارات و کارگاه‌هایی که احتمال وجود فارغ‌التحصیلان هنرستان در آنجا بود، تهیه گردید و با کسب مجوز از طریق فرمانداری شهرستان، محقق جهت جمع‌آوری اطلاعات به این مکان‌ها معرفی شد. پس از مراجعه به هر مکان و اطمینان از وجود شاغلانی که از هنرستان‌های شهرستان زرین‌شهر فارغ‌التحصیل شده‌اند، اقدام به تکمیل پرسشنامه و مصاحبه باز از کارفرمای مربوطه شد.

بحث و نتیجه‌گیری

در بررسی جامعه‌ی آماری در این تحقیق مشخص شد که ۸۹/۸ درصد کارفرمایان مرد و ۱۰/۲ درصد کارفرمایان زن می‌باشند و از نظر مدرک تحصیلی بیش‌ترین فراوانی به‌مدرک لیسانس با ۵۶/۵ درصد اختصاص یافته است که این نشان دهنده‌ی بالا بودن سطح دانش جامعه‌ی آماری می‌باشند، از طرفی در نوع تخصص کارفرمایان بیش‌ترین فراوانی با ۶۲ درصد به‌بخش صنعت می‌باشد که می‌توان نتیجه گرفت بیش‌ترین فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های شهرستان زرین‌شهر در بخش صنعت مشغول به‌کار می‌شوند. این نتیجه با تحقیق حسینی‌نسب (۱۳۶۶) در استان

آذربایجان شرقی هماهنگی دارد. وی اشتغال فارغ‌التحصیلان هنرستان را در بخش صنعت بیشتر از فارغ‌التحصیلان دبیرستان دانسته است. با توجه به سؤال‌های تحقیق می‌توان یافته‌های این پژوهش را به‌شرح زیر مورد بحث و نتیجه‌گیری قرار داد.

سؤال اول: میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به‌تفکیک رشته‌های مختلف چقدر است؟

یافته‌های مربوط به سؤال اول نشان می‌دهد کارفرمایان نسبت به‌عملکرد عمومی فارغ‌التحصیلان هنرستان بیش‌ترین رضایت را در بعد روابط انسانی صحیح شاغل با دیگر همکاران دارند. در این بعد ۷۲/۲ درصد کارفرمایان گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند و پس از آن به‌ترتیب قابل اعتماد بودن، شاغل در محیط کار با ۶۸/۶ درصد، ارتباط شاغل با کارفرما با ۶۷/۵ درصد، روابط انسانی صحیح شاغل با ارباب رجوع با ۶۳ درصد، انجام صحیح وظایف شغلی با ۶۱/۸ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد بیش‌ترین رضایت را دارند. نتایج نشان می‌دهد کارفرمایان در لزوم کنترل شاغل جهت هدر ندادن وقت کم‌ترین رضایت را دارند. به این معنی که فارغ‌التحصیلان در حین انجام کار نیاز به نظارت زیاد جهت هدر ندادن وقت دارند. هم‌چنین بیش‌ترین رضایت کارفرمایان در عملکرد عمومی شغلی مربوط به‌رشته‌های طراحی و دوخت، خیاطی و دوخت‌های تزئینی می‌باشد و پس از آنان بیش‌ترین رضایت به‌رشته‌های کامپیوتر و ساختمان مربوط می‌شود.

کم‌ترین میزان رضایت کارفرمایان در عملکرد عمومی مربوط به‌رشته‌های ساخت و تولید، گرافیک و مکانیک است با توجه به‌مصاحبه که از کارفرمایان به‌عمل آمد، این تفاوت را می‌توان به این دلیل دانست که در رشته‌های طراحی و دوخت، خیاطی و دوخت‌های تزئینی فارغ‌التحصیل می‌تواند به‌طور مستقل اشتغال‌زایی کند، ولی در رشته‌های ساخت و تولید و مکانیک سطح انتظار کارفرمایان تنوع زیادتر دارد، این نتایج با یافته‌های سلطانی (۱۳۷۶)، هماهنگی دارد. وی برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای در رشته‌ی طراحی و دوخت را از نظر مرییان متناسب با بازار کار دانسته است.

نتایج این تحقیق میانگین رضایت کارفرمایان را از عملکرد فارغ‌التحصیلان بدون تفکیک رشته و جنسیت در همه‌ی سؤال‌ها

بالاتر از حد متوسط نشان می‌دهد، بیش‌ترین فاصله از حد متوسط مربوط به رعایت اصول اخلاقی در محیط کار و کم‌ترین فاصله از حد متوسط مربوط به توانایی شاغل در تعمیر دستگاه‌ها می‌باشد. این نتیجه را می‌توان با یافته‌های فامیان (۱۳۷۷) هماهنگ دانست. وی در یافته‌های خود فارغ‌التحصیلان فنی و حرفه‌ای را از مهارت و توانایی حرفه‌ای خوبی برخوردار می‌داند، هم‌چنین آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را هم‌سو با دیدگاه صاحبان حرف و صنایع دانسته است.

در این تحقیق نتایج نشان می‌دهد میزان رضایت کارفرمایان از عملکرد کلی فارغ‌التحصیلان به تفکیک رشته با هم متفاوت است. بیش‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از عملکرد کلی مربوط به رشته‌های ساختمان، خیاطی، دوخت‌های تزئینی و طراحی و دوخت و کم‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از عملکرد کلی مربوط به رشته‌های صنایع فلزی، ساخت و تولید و مکانیک می‌باشد. این نتایج با یافته‌های حق‌پرست (۱۳۷۷)، از یک نظر هماهنگی دارد. وی کارآیی فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف را متفاوت دانسته است. ولی از این نظر که ایشان بیش‌ترین کارآیی را مربوط به رشته‌ی سیم‌کشی و بعد از آن الکترونیک می‌داند، هماهنگی ندارد.

سؤال دوم: میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به تفکیک جنسیت چقدر است؟

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که میزان رضایت کارفرمایان از فارغ‌التحصیلان زن نسبت به فارغ‌التحصیلان مرد بیشتر است. این تفاوت در عملکرد عمومی شغلی، آموخته‌های عملی و کارگاهی، آموخته‌های نظری و تخصصی (علمی)، رعایت انضباط شغلی و رعایت بهداشت و ایمنی در کار وجود دارد، بیش‌ترین تفاوت میزان رضایت کارفرمایان از فارغ‌التحصیلان زن نسبت به فارغ‌التحصیلان مرد مربوط به عملکرد عمومی و بعد از آن مربوط به آموخته‌های نظری و تخصصی (علمی) است. کم‌ترین تفاوت مربوط به رعایت بهداشت و ایمنی در کار و بعد از آن مربوط به آموخته‌های عملی و کارگاهی است. هم‌چنین میزان باور کارفرمایان از لزوم آموزش‌های تکمیلی در مورد فارغ‌التحصیلان زن نسبت به فارغ‌التحصیلان مرد بیشتر است. این نتایج با یافته‌های نوحی (۱۳۷۵) هماهنگ نمی‌باشد. وی مهارت فارغ‌التحصیلان زن

و مرد را در انجام کارها برابر می‌داند.

سؤال سوم: میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از آموخته‌های عملی متناسب با رشته تحصیلی فارغ‌التحصیلان چقدر است؟

بیش‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از آموخته‌های عملی و کارگاهی مربوط به توانایی شاغل در کار با دستگاه‌ها و ابزار با ۵۲/۸ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد می‌باشد و کم‌ترین میزان رضایت از آموخته‌های عملی و کارگاهی مربوط به توانایی شاغل در تعمیر و تغییر در دستگاه‌ها با ۳۳/۳ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد می‌باشد.

بر اساس یافته‌های تحقیق میزان رضایت کارفرمایان از آموخته‌های عملی و کارگاهی فارغ‌التحصیلان در رشته‌های مختلف متفاوت است. بیش‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از آموخته‌های عملی و کارگاهی مربوط به رشته‌های ساختمان، کامپیوتر و الکترونیک است و کم‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از آموخته‌های عملی و کارگاهی مربوط به رشته‌های صنایع فلزی، ساخت و تولید و گرافیک می‌باشد. قسمتی از این نتایج با یافته‌های حق‌پرست (۱۳۷۷)، هماهنگی دارد. وی کارآیی رشته‌های الکترونیک و ساختمان را زیاد دانسته است.

سؤال چهارم: میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از آموخته‌های نظری و علمی متناسب با رشته‌ی تحصیلی فارغ‌التحصیلان چقدر است؟

بیش‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از آموخته‌های نظری و تخصصی (علمی) فارغ‌التحصیلان مربوط به توانایی شاغل نسبت به فهم مسائل کاری می‌باشد. ۶۲ درصد کارفرمایان گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را برای فهم مسائل کاری در مورد شاغلان انتخاب کرده‌اند و بعد از ۴۱/۷ درصد کارفرمایان گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را برای توانایی شاغل نسبت به درک و ایجاد رابطه هدفمند در کار انتخاب کرده‌اند. کم‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از آموخته‌های نظری و علمی فارغ‌التحصیلان مربوط به توانایی شاغل در کارهای محاسباتی و اندازه‌گیری و پس از آن مربوط به توانایی شاغل نسبت به کارهای نوشتاری و طراحی می‌باشد، به ترتیب ۳۱/۵ و ۳۵/۲ درصد کارفرمایان در این دو معیار گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد میزان رضایت کارفرمایان از

آموخته‌های نظری و تخصصی (علمی) فارغ‌التحصیلان در رشته‌های مختلف، متفاوت است. بیش‌ترین میزان رضایت از آموخته‌های نظری و تخصصی (علمی) مربوط به رشته‌های ساختمان و کودکیاری است. کم‌ترین میزان رضایت از آموخته‌های نظری و تخصصی مربوط به رشته‌های ساخت و تولید و مکانیک و بعد از آن‌ها الکتروتکنیک و صنایع فلز است.

سؤال پنجم: میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از رعایت انضباط شغلی در کار فارغ‌التحصیلان در رشته‌های مختلف چقدر است؟

بیش‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از رعایت انضباط شغلی فارغ‌التحصیلان مربوط به رعایت اصول اخلاقی در محیط کار با ۸۵/۱ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد می‌باشد و بعد از آن بیش‌ترین میزان رضایت به ترتیب مربوط به حضور به موقع شاغل در محیط کار، رعایت نظم و انضباط در محیط کار، رعایت سلسله مراتب شغلی با ۷۵/۹، ۷۵ و ۷۳/۱ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد می‌باشد. کم‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از رعایت انضباط شغلی مربوط به نگهداری اسناد، دفاتر و مدارک با ۵۴/۶ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد می‌باشد و بعد از آن به میزان مراقبت و نگهداری شاغلان از وسایل و دستگاه‌ها مربوط می‌شود.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد میزان رضایت کارفرمایان از انضباط شغلی فارغ‌التحصیلان در رشته‌های مختلف متفاوت است. بیش‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از انضباط شغلی فارغ‌التحصیلان مربوط به رشته‌های حسابداری، ساختمان و بعد از آنها کودکیاری می‌باشد. کم‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از انضباط شغلی مربوط به رشته‌های گرافیک، مکانیک و صنایع فلز است.

سؤال ششم: میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از رعایت بهداشت و ایمنی در کار فارغ‌التحصیلان در رشته‌های مختلف چقدر است؟

میزان رضایت کارفرمایان از رعایت بهداشت و ایمنی در کار فارغ‌التحصیلان با حدود ۶۳ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد در حد مناسبی است. در این میان پایین‌ترین میزان رضایت کارفرمایان مربوط به رعایت نکات ایمنی در کار با دستگاه‌ها و وسایل با ۷/۴ درصد انتخاب گزینه‌های کم و ناچیز

می‌باشد.

یافته‌ها نشان می‌دهد میزان رضایت کارفرمایان از رعایت بهداشت و ایمنی در کار فارغ‌التحصیلان در رشته‌های مختلف متفاوت است، بیش‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از رعایت بهداشت و ایمنی در کار فارغ‌التحصیلان مربوط به رشته‌های ساختمان، کامپیوتر و گرافیک است کم‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از رعایت بهداشت و ایمنی در کار فارغ‌التحصیلان مربوط به رشته‌های کودکیاری، صنایع فلز و ساعت و تولید است.

سؤال هفتم: میزان باور مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل نسبت به لزوم آموزش‌های تکمیلی جهت به‌روز شدن اطلاعات فارغ‌التحصیلان چقدر است؟

بیش‌ترین نظر کارفرمایان جهت ضرورت آموزش‌های تکمیلی مربوط به آموزش در مورد تعمیرات با ۵۷/۴ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد و بعد از آن آموزش جهت کار با دستگاه‌ها با ۵۶/۵ درصد انتخاب گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد است.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد میزان باور کارفرمایان جهت لزوم آموزش‌های تکمیلی در رشته‌های مختلف متفاوت است، بیش‌ترین میزان باور کارفرمایان نسبت به لزوم آموزش‌های تکمیلی مربوط به رشته‌های طراحی و دوخت، خیاطی، دوخت‌های تزئینی، گرافیک و ساخت و تولید می‌باشد، کم‌ترین میزان باور کارفرمایان نسبت به لزوم آموزش‌های تکمیلی مربوط به رشته‌های کامپیوتر، الکترونیک و صنایع فلز است.

یافته‌های حاصل از مصاحبه نشان می‌دهد، بیش‌ترین تفاوت در اولویت دادن به فارغ‌التحصیلان هنرستان نسبت به فارغ‌التحصیلان دبیرستان برای اشتغال در بخش صنعت می‌باشد، ۹۸/۷ درصد کارفرمایان در بخش صنعت فارغ‌التحصیلان هنرستان را نسبت به فارغ‌التحصیلان دبیرستان جهت اشتغال در اولویت قرار داده‌اند. از طرفی در بخش صنعت که بیش‌ترین شاغلان را از فارغ‌التحصیلان هنرستان دارد ۵۲/۱ درصد کارفرمایان عملکرد فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های نظام قدیم را بهتر از هنرستان‌های نظام جدید ارزیابی کرده‌اند و علت آن را طولانی‌تر بودن دوران تحصیل در هنرستان‌های نظام قدیم می‌دانند. به نظر ۷۷/۱ درصد کارفرمایان در بخش صنعت بین فارغ‌التحصیلان از هنرستان‌های مختلف تفاوت زیادی نیست و

بیشتر به تفاوت‌های فردی در یادگیری تأکید داشتند. بیش‌ترین پیش‌نهادی که کارفرمایان در بخش صنعت در مصاحبه ارائه نمودند تأکید به آموزش‌های کارگاهی و عملی در دوران هنرستان می‌باشد. این نتیجه با یافته‌های نوحی (۱۳۷۵) هماهنگی دارد. وی در نتایج خود بیان کرده است نظر مدیران کارخانجات بر این که برای ارتقای کیفیت کار فارغ‌التحصیلان به‌دروس عملی و کارگاهی تأکید بیشتری شود.

در یک جمله می‌توان بالاترین میزان رضایت را به رشته‌های طراحی و دوخت، خیاطی، دوخت‌های تزئینی و ساختمان و پایین‌ترین میزان رضایت را به رشته‌های صنایع فلزی، ساخت و تولید و مکانیک دانست. البته با این دید باید به این نتیجه دقت کرد که در مراکز صنعتی شهرستان زرین‌شهر صنایع فلز، ساخت و تولید و مکانیک در سطح بالایی از تخصص در حال اجرا است و این نتیجه ممکن است به دلیل بالا بودن سطح انتظار کارفرمایان باشد.

پیشنهادهای عملی جهت کاربست یافته‌ها

از آنجایی که این پژوهش به توصیف عینی و واقعی میزان رضایت کارفرمایان از فارغ‌التحصیلان هنرستان‌ها پرداخته است یافته‌های حاصل می‌تواند در جهت‌دهی به تصمیمات هنرستان‌های منطقه کمک‌رسان باشد. لذا با توجه به یافته‌های این تحقیق پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

۱- در عملکرد عمومی پایین‌ترین میزان رضایت کارفرمایان مربوط به رشته‌های ساخت و تولید، گرافیک و مکانیک می‌باشد. لذا لازم است گروه‌های درسی مربوط به هر رشته جهت بالا بردن کیفیت آموزش در این رشته‌ها بررسی‌های لازم را به‌عمل آورند، هم‌چنین مدیران هنرستان‌ها نظارت بیشتری جهت بافتن نقاط ضعف و بهبود کیفیت آموزش در این رشته‌ها داشته باشند.

۲- در عملکرد کلی پایین‌ترین میزان رضایت کارفرمایان مربوط به رشته‌های صنایع فلز، ساخت و تولید و مکانیک می‌باشد، هم‌چنین در اکثر مقیاس‌ها پایین‌ترین میزان رضایت کارفرمایان مربوط به رشته‌های صنایع فلز، ساخت و تولید و مکانیک می‌باشد به‌همین دلیل لازم است کارشناس فنی و حرفه‌ای و کاردانش منطقه و مدیران هنرستان‌ها انتظارات کارفرمایان را در این زمینه بررسی کنند و علت پایین بود رضایت آنها را جویا شوند و باعث بهبود عملکرد در فارغ‌التحصیلان پس از این شوند.

۳- با توجه به نتایج تحقیق و پایین بودن میزان رضایت کارفرمایان در رشته‌های صنایع فلز، ساخت و تولید و مکانیک لازم است کمیته‌ای تشکیل و سطح تکنولوژی در این رشته‌ها را در منطقه بررسی کنند و سطح آموزش در این رشته‌ها را با سطح تکنولوژی منطقه هماهنگ کنند.

۴- با توجه به میزان فراوانی در تخصص کارفرمایان مشخص می‌شود در شهرستان زرین‌شهر فرصت‌های اشتغال برای فارغ‌التحصیلان پسر در زمینه‌های برق، مکانیک، ساخت و تولید، متالورژی و ریخته‌گری بیشتر است. لذا پیش‌نهاد می‌شود در شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای علاوه بر توسعه‌ی رشته‌های گروه برق، مکانیک و ساخت و تولید، رشته متالورژی به هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای منطقه اضافه شود، هم‌چنین در شاخه‌ی کاردانش علاوه بر توسعه‌ی رشته‌های زیر گروه الکترونیک و الکترونیک رشته‌های زیر گروه متالورژی، ریخته‌گری و تأسیسات به هنرستان‌های کاردانش اضافه شود.

۵- با توجه به این که پایین‌ترین میزان رضایت کارفرمایان از فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های دخترانه مربوط به رشته‌ی گرافیک می‌باشد، لذا لازم است کارشناس فنی و حرفه‌ای منطقه و مدیران هنرستان‌های دخترانه با استفاده از افراد متخصص، سطح انتظار بازار کار در این رشته را بررسی کنند و روی کیفیت آموزش در این رشته نظارت بیشتری داشته باشند.

۶- با توجه به آمار شاغلان زن و رشته‌ی تحصیلی این شاغلان پیش‌نهاد می‌شود هنرستان‌های دخترانه به رشته‌هایی تأکید کنند که احتمال اشتغال‌زایی در همان رشته برای فارغ‌التحصیلان باشد. بر اساس نتایج همین تحقیق در رشته‌های طراحی و دوخت، خیاطی و دوخت‌های تزئینی فارغ‌التحصیلان فرصت‌های اشتغال‌زایی بیشتری نسبت به امور مالی دارند.

پیش‌نهاد موضوع‌های پژوهش:

۱- بررسی میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش استان اصفهان.

۲- بررسی شیوه‌های استفاده از توان صنعتی استان در بالا بردن کیفیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی در هنرستان‌های هر منطقه.

۳- بررسی مقایسه‌ای میزان رضایت مدیران صنایع و صاحبان

حرف و مشاغل از عملکرد فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های نظام قدیم و هنرستان‌های نظام جدید در استان اصفهان.

۴ - بررسی مقایسه‌ای میزان اشتغال فارغ‌التحصیلان آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش استان اصفهان.

محدودیت‌های تحقیق: با توجه به پراکنده بودن جامعه‌ی آماری در این تحقیق محدودیت‌هایی در انجام کار وجود داشت که مهم‌ترین آنها به شرح زیر است:

۱ - مشخص کردن فهرستی از مکان‌هایی که فارغ‌التحصیلان سال‌های مورد نظر در پژوهش، به‌طور یقین در آنجا اشتغال داشته باشند، امکان‌پذیر نبود و محقق مجبور بود به تمام مراکز صنعتی، کارگاهی و خدماتی مراجعه نماید که این کار مستلزم صرف وقت و انرژی بسیار زیاد بود.

۲ - در بسیاری از مؤسسات، مراکز صنعتی و کارگاه‌ها دسترسی به مشخصات شاغل از قبیل سال اخذ و محل اخذ دیپلم و عنوان دقیق دیپلم به دلیل عدم ثبت در سیستم رایانه‌ای امکان‌پذیر نبود و محقق مجبور بود با صرف وقت زیاد پرونده‌ی شاغلان را بررسی کند.

۳ - مدیران و سرپرستان مراکز صنعتی اغلب به دلیل حجم کاری زیاد، فرصتی برای انجام مصاحبه و یا تکمیل پرسشنامه نداشتند و محقق برای ایجاد یک فرصت مناسب ساعت‌ها منتظر می‌ماند.

۴ - کارفرمایان در حین انجام مصاحبه به مطرح کردن مسایل کلان نظام آموزش و پرورش می‌پرداختند که این کار جمع‌آوری اطلاعات لازم و مورد نظر را سخت می‌کرد.

۵ - پایین بودن آمار شاغلان زن با مدرک دیپلم هنرستان یکی از محدودیت‌های تحقیق بود. منابع مالی محدود، که از جمله محدودیت‌های هر تحقیقی می‌باشد.

منابع

اسماعیلی، حیدرعلی (۱۳۷۸). بررسی رابطه آموزش‌های فنی حرفه‌ای و کشاورزی با اشتغال در استان چهارمحال بختیاری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مرکز مدیریت دولتی.

اکرام‌نیا، غلامرضا (۱۳۸۱). بررسی مشکلات کارورزی و کارآموزی دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش استان اصفهان، شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان.

امور اجرایی نظام جدید آموزش متوسطه (۱۳۷۵). کلیات نظام جدید آموزش متوسطه، وزارت آموزش و پرورش.

جعفری هرندی، رضا (۱۳۸۲). بررسی کارآیی بیرونی هنرستان‌های فنی

و حرفه‌ای استان اصفهان در رشته‌های برق، مکانیک، ساخت و تولید طراحی دوخت و حسابداری، شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان.

حکمتی، علیرضا (۱۳۴۵). آموزش و پرورش در ایران باستان، ابن‌سینا، تهران

دبیرخانه شورای عالی هماهنگی آموزش فنی حرفه‌ای کشور (۱۳۶۴) نشریه هماهنگ، شماره ۳

دفتر تحقیقات و برنامه‌ریزی (۱۳۷۰). آموزش فنی و حرفه‌ای در ایران از تأسیس دارالفنون تا انقلاب مشروطیت، معاونت آموزش فنی و حرفه‌ای، تهران.

دفتر جمعیت و نیروی انسانی سازمان برنامه و بودجه (۱۳۵۹) طرحی برای آموزش حرفه‌ای مبتنی بر تجارب نظام استاد - شاگردی، تهران. سلطانی، حسین (۱۳۷۶). بررسی ارتباط برنامه درسی آموزشی‌های فنی و حرفه‌ای با نیاز بازار کار در شهر تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی

فاتحی، اردشیر (۱۳۸۲). بررسی کارآیی درونی آموزش فنی و حرفه‌ای آموزش و پرورش استان اصفهان، شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان

فریار، عبدالله (۱۳۶۶). راهنمای صنایع اسلامی، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران.

کورمن، ابراهام. روانشناسی صنعتی و سازمانی، ترجمه حسین شکرکن (۱۳۸۱)، رشد، تهران.

گروه آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای و کاردانش (۱۳۸۳) آشنایی با رشته‌ها و هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش استان اصفهان، سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان.

گروه پژوهشی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (۱۳۸۲). چکیده تحقیقات آموزش فنی و حرفه‌ای، پژوهشکده تعلیم و تربیت، وزارت آموزش و پرورش

گروهی از نویسندگان. دانشنامه اقتصاد آموزش و پرورش، ترجمه عبدالحسین نفیسی (۱۳۸۲)، پژوهشکده تعلیم و تربیت، وزارت آموزش و پرورش.

مرادی، ناصر (۱۳۷۷). بررسی رابطه بین رشته‌های مختلف شاخه کاردانش و نیازهای بازار کار در سطح شهرستان‌های استان تهران، طرح پژوهشی، اداره کل آموزش و پرورش تهران.

معاونت آموزش فنی و حرفه‌ای (۱۳۶۷) آموزش فنی و حرفه‌ای در جمهوری اسلامی ایران، تهران.

معاونت فنی و حرفه‌ای (۱۳۶۲). نظام نوین آموزش فنی و حرفه‌ای جمهوری اسلامی ایران، اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان.

میرهادی، سید مهدی (۱۳۸۲). بررسی میزان اشتغال فارغ‌التحصیلان مهارت‌های کاردانش در مشاغل مرتبط در استان اصفهان، شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان

نفیسی، عبدالحسین (۱۳۶۶) مقدمه‌ای بر فعالیت‌های برنامه‌ریزی و پژوهش در قلمرو آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۳ و ۴، ص ۶۲-۶۳.